

Forord

Af Mogens S. Mogensen

Mission og penge er ikke noget nyt tema. Da Jesus udsendte sine disciple, formanede han dem: "Skaf jer ikke guld eller sølv eller kobber i jeres bælt, heller ikke en taske til rejsen eller to kjortler eller sko eller stav. For en arbejder er sin føde værd." (Matt 10,9-10). Heller ikke problemstillingerne omkring forholdet mellem giver og modtager. Fx samlede Paulus penge ind til de fattige i Jerusalem (Rom 15,25-32).

Samtidig med at den moderne missionsbevægelse udfoldede sig inden for de sidste godt 200 år, voksede det økonomiske svælg mellem den del af verden, som missionærerne blev udsendt fra, og de områder, som missionærerne blev sendt til. Mens alle lande i verden stort set var lige fattige frem til slutningen af det 18. århundrede, begyndte der med revolutionen i Frankrig og tilsvarende udviklinger andre steder og den industrielle revolution i England og andre lande en udviklingsproces, som førte til, at Europa og Nordamerika fik en økonomisk vækst, der var langt højere end i andre dele af verden. Den efterhånden enorme økonomiske ulighed i verden kom naturligvis også til at sætte sine spor i missionsarbejdet.

Den amerikanske missionsforsker, Jonathan J. Bonk, som også selv har været missionær, skrev i 1991 bogen "Missions and Money. Affluence as a Western Missionary Problem" og satte dermed sin finger på et meget ømt punkt i vestlige missionærers og missionselskabers måde at drive mission på. I den første artikel i dette nummer af Ny Mission peger han med stor radikalitet på de skjulte eller oversete omkostninger ved at drive mission på den måde, som er blevet gængs for missionselskaber og kirker i Nordamerika og – må vi tilføje – i andre vestlige lande inklusive Danmark. Vestlige missionærers relative rigdom, hævder Bonk, isolerer dem fra de mennesker, som de bor og arbejder iblandt. Samtidig er der en alvorlig fare for, at det evangeliske budskab, som de er sendt med, forvrænges. Bonk appellerer til missionærer og missionselskaber om omvendelse og bod mht. penge og mission, hvis det fortsat skal give mening at sende missionærer ud fra vesten til den tredje verden.

Hvordan forholder teologer, missionsledere, missionærer og andre missionsinteresserede i vor sammenhæng sig til de perspektiver og udfordringer, som nordamerikaneren Bonk præsenterer? Alle er enige om, at det er en påtrængende problemstilling, som man er nødt til at forholde sig til, men der er – som det fremgår af dette nummer – mange forskellige bud på, hvilke konsekvenser, man kan eller skal drage deraf.

Peter Lodberg, som er teolog, og som har haft problemerne inde på livet som leder af Folkekirkens Nødhjælp, peger på, at hvis Bonk ville være konsekvent mod sin analyse måtte han anbefale et missionsmoratorium. For Lodberg ligger hovedudfordringen i at bidrage til den fattigdomsbekæmpelse og økonomiske og menneskeretsmæssige udvikling i den tredje verden, der kan øge ligheden i verden.

Anders Laugesen, der gennem sine mange rejser som medarbejder ved Danmarks Radio har et godt kendskab til problemstillingen, forholder sig kritisk til Bonks analyse. Den begærskultur, som Bonk skildrer, er ikke længere kun et vestligt fænomen, men præger også udviklingen i den tredje verden. Kritikken af vestlige missionærer er derfor for ensidig og barsk. Også i fremtiden vil der være brug for missionærer, men missionærer udsendt begge veje, som kan fungere som brobyggere i en verden præget af voksende ulighed og alvorlige spændinger.

Vestlige missionærer er dem, der oplever problemerne omkring mission og penge allerstærkest. Nordmanden Ingvald Andersen Frøyen har været missionær blandt muslimske fulaner i Mali. Da han blev spurgt, hvad der var vanskeligst ved at være missionær i Mali, varmen eller mødet med islam, svarede han: "Ingen af delene! Det absolut vanskeligste var at måtte forholde sig til fattigdommen 24 timer i døgnet!" En af Frøyens konklusioner kan udtrykkes med en afrikansk medarbejders ord til ham: "Det er ikke et problem for os, at du har bil, men det bliver et problem, hvis du aldrig lader nogen få lov til at køre med eller nyde godt af, at du har den." Elisabeth Vingborg, som har 40 års missionærerfaring i Nigeria, fokuserer i sin artikel på partnerskabet mellem en økonomisk fattig kirke og et missionselskab i et rigt land. Faren er, at den, der giver pengene, også kommer til at bestemme, hvad samarbejdskirken skal prioritere.

Når nu det er problematisk at sende missionærer ud fra rige lande i Nord til fattige kirker i Syd, kunne en løsning måske være, som Jørgen Nørgaard Pedersen ud fra sine erfaringer som leder i Santalmissionen og senere Danmission peger på, at satse på at støtte syd-syd missionærer i

stedet for. De sendes fra en kirke i ét fattigt land for at arbejde i en kirke i et andet fattigt land i Syd. Til fordel for denne løsning taler bl.a. det faktum, at kristendommens og missionens tyngdepunkt har flyttet sig fra kirkerne i den vestlige verden til kirkerne i Syd.

Teologen Johannes Nissen afrunder diskussionen om mission og penge med en grundig gennemgang af temaet i Ny Testamente. Mens vi er tilbøjelige til at se de fattige som objekter for mission, vender Jesus forholdet på hovedet, og præsenterer de fattige som bærere af evangeliet. Mens vi i mission ofte er optaget af, hvordan vi kan motivere mennesker til at give til mission og dermed fx give til fattige kirker i Syd, var Paulus optaget af, hvordan man kunne sikre, at gaverne ville blive godt modtaget af den fattige menighed i Jerusalem.

Så længe det gælder, at "de fattige har i altid hos jer", vil vi også være nødt til at arbejde med de vanskelige spørgsmål om mission og penge.

Christiansfeld, den 14. juni 2006

Mogens S. Mogensen
Redaktør